

DOI: 10.33663/0869-2491-2025-36-71-82

УДК 341.171

Я. А. ПАВКО,
кандидат юридичних наук*
ORCID: 0000-0003-2602-9592

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті досліджено сучасний стан адаптації кліматичного законодавства України до права ЄС. Проаналізовано основні нормативно-правові акти у сфері протидії зміні клімату, прийняті на виконання нашою державою міжнародних зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС. Зазначено, що адаптація кліматичного законодавства України до законодавства ЄС має сприяти ефективному впровадженню положень ЄС на національному рівні на шляху отримання українською державою повноправного членства в ЄС. Визначено основні проблеми, з якими стикається наша держава під час узгодження законодавства з правом ЄС в умовах євроінтеграції та надано рекомендації щодо успішного здійснення цього процесу.

Ключові слова: адаптація національного законодавства до права Європейського Союзу, європейські стандарти, кліматична нейтральність, протидія зміні клімату, система моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів, стратегія низьковуглецевого розвитку, Угода про асоціацію України з ЄС.

Pavko Yana. Adaptation of Ukrainian Legislation in the Field of Combating Climate Change to the Legislation of the European Union in the Current Conditions

The article examines the current state of adaptation of Ukraine's climate legislation to the EU law. The author analyzes the main legal acts in the field of combating climate change adopted by our country to fulfill its international obligations under the Association Agreement with the EU. It is noted that the adaptation of Ukraine's climate legislation to EU legislation should facilitate the effective implementation of EU provisions at the national level on the path to Ukraine's full membership in the EU. The author identifies the main problems faced by our country in bringing its legislation in line with EU law in the context of European integration and provides recommendations for the successful implementation of this process.

Key words: adaptation of national legislation to EU law, European standards, climate neutrality, combating climate change, system of monitoring, reporting and verification of greenhouse gas emissions, low-carbon development strategy, Ukrain-EU Association Agreement.

* **Pavko Yana**, Candidate of Juridical Sciences (Ph.D)

Актуальність дослідження. 23 червня 2022 р. Україна, нарешті, отримала статус кандидата на вступ до Європейського Союзу. Це історичне рішення було прийнято в надзвичайно складних умовах для неї – в умовах війни з рф, яка здійснила повномасштабне вторгнення на територію України 24 лютого того ж року. Попри усі виклики, перед нашою державою поставлено нелегке завдання – привести національне законодавство у відповідність до права ЄС. Його адаптація до законодавства ЄС є важливою складовою євроінтеграційного курсу України. Нагадаємо, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яку було підписано 2014 р., містить зобов’язання у сфері захисту довкілля та протидії зміні клімату. Екологічна складова відображена в главі 6, яка має назву «Навколишнє природне середовище», розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» вищевказаної угоди. Додаток XXX до цієї глави визначає перелік директив і регламентів ЄС у межах восьми тематичних напрямів, що мають бути імplementовані в українське законодавство. Одним із них, безумовно, є зміна клімату та захист озонового шару. Своєю чергою Додаток XXXI передбачає необхідність імplementації Україною Кіотського протоколу з метою запровадження кіотських механізмів, прийняття довгострокового плану дій щодо пом’якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них, а також розробку та реалізацію заходів для зменшення викидів парникових газів¹. Адаптація кліматичного законодавства України до права ЄС повинна сприяти ефективному впровадженню положень ЄС на національному рівні на шляху отримання нашою державою повноправного членства в ЄС.

Постановка проблеми. 18 березня 2004 р. було прийнято Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до права ЄС, затверджену Законом України № 1629-IV. Вона визначає механізм досягнення нашою державою відповідності критеріям набуття членства в ЄС, який включає в себе адаптацію національного законодавства до законодавства ЄС в цілому, утворення інституцій і вжиття додаткових заходів, необхідних для ефективного правотворення та правозастосування². Зокрема, адаптація українського законодавства у сфері захисту довкілля та протидії зміні клімату до європейських стандартів є складовою процесу інтеграції України до ЄС. До початку повномасштабного вторгнення рф в Україну наша держава активно працювала над втіленням у життя кліматичних реформ, спрямованих на виконання міжнародних зоб’язань за Угодою про асоціацію з ЄС 2014 р. Безумовно, узгодження національного законодавства у сфері боротьби зі зміною клімату з правом ЄС доцільно розглядати як довготривалий і складний процес, який має свої особливості, що заслуговують на увагу, передусім в умовах російсько-української війни.

Мета і завдання дослідження. Метою цієї статті є вивчення стану адаптації кліматичного законодавства України до законодавства ЄС в умовах євроінтеграції та з’ясування основних проблем, з якими стикається наша держава під час цього процесу.

Огляд джерел і літератури. Актуальним питанням приведення національного законодавства у відповідність до права ЄС присвячені праці таких вчених, як О. Мороз, Н. Пархоменко, В. Риндюк, О. Тарасов, М. Федунь, В. Філатов, І. Яковюк та ін. Окремі аспекти адаптації законодавства України у сфері захисту довкілля та протидії зміні клімату до законодавства ЄС висвітлено в наукових публікаціях А. Євстігнєєва, Н. Малишевої, М. Микієвича та ін.

Виклад основного матеріалу. У Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС» 2004 р. закріплено поняття «адаптація законодавства». Під ним варто розуміти приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність до *acquis communautaire*. Своєю чергою *acquis communautaire* становить правову систему ЄС, яка включає акти законодавства ЄС². Зокрема, О. Тарасов зазначає, що адаптація як односторонній процес пристосування національного правопорядку до права ЄС, що постійно змінюється, може бути попередньою (для держави, яка ще не є членом ЄС) та наступною (для держави, яка вже є членом ЄС)³. Слід підкреслити, що, на думку Н. Малишевої, саме під кутом зору завдань Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС розвивається і процес адаптації екологічного законодавства України до права навколишнього середовища ЄС⁴.

Зауважимо, що згідно зі ст. 363 Угоди про асоціацію з ЄС 2014 р. поступове наближення законодавства України у сфері охорони природного навколишнього середовища до права та політики ЄС відбувається відповідно до Додатка XXX до цієї угоди. На підставі ст. 365 співробітництво між ЄС та Україною охоплює розвиток та імплементацію політики з питань зміни клімату, як це визначено у Додатку XXXI до вищевказаної угоди⁵.

У зв'язку з цим нагадаємо, що в Концепції адаптації законодавства України до законодавства ЄС, схваленій постановою Кабінету Міністрів України в 1999 р., адаптація законодавства України до законодавства ЄС розглядається як процес зближення та поступового узгодження українського законодавства із законодавством ЄС⁶. На думку М. Федунь, термін «адаптація» є найбільш вдалим для відображення наближення українського законодавства до законодавства ЄС, беручи до уваги те, що Україна не є державою – членом ЄС і не бере участі в нормотворчих процесах на рівні ЄС⁶. З точки зору В. Філатова, основним правовим інструментом здійснення адаптації законодавства доцільно вважати імплементацію, яка є комплексом заходів, спрямованих на вдосконалення норм національного законодавства через виконання державою своїх міжнародних зобов'язань, передбачених у міжнародних угодах та конвенціях⁷.

До речі, в екологічному законодавстві України є окремі положення, в яких вказується про необхідність його узгодження зі стандартами ЄС. Так, у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» 2019 р. розвиток і вдосконалення природоохоронного законодавства та підвищення рівня його дотримання, вклю-

чаючи наближення законодавства України до права (*acquis*) ЄС, належить до завдань державної екологічної політики. Згадується у ньому і про зміну клімату в контексті створення правової бази та умов для втілення у життя державної політики у сфері зміни клімату⁸.

Незважаючи на стан війни, Україна впевнено рухається євроінтеграційним шляхом, намагаючись виконувати усі свої міжнародні зобов'язання. Зокрема, необхідно приділити увагу досягненням України щодо адаптації законодавства у сфері протидії зміні клімату до права ЄС.

У 2023 р. українська влада розпочала оновлення системи моніторингу, звітності та верифікації парникових газів (далі – система МЗВ) згідно із законодавством ЄС. 14 листопада 2023 р. було прийнято постанову КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», яка імплементує положення Директиви 2003/87/ЄС у частині, що стосується системи МЗВ, а також Регламентів Комісії (ЄС) 601/2012 і 2018/2066 про моніторинг і звітність щодо викидів парникових газів та 600/2012, 2018/2067 про верифікацію цих і акредитацію верифікаторів. Цей нормативно-правовий акт має на меті удосконалити вимоги зі здійснення моніторингу та звітності щодо викидів парникових газів від установок відповідно до Закону України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» 2019 р. Він розширює перелік видів діяльності, викиди парникових газів у результаті провадження яких підлягають моніторингу, звітності та верифікації. Йдеться про діяльність з виробництва скла, включаючи скловолокно, з потужністю плавлення понад 20 тонн на добу. Також постанова передбачає можливість проведення невідійної верифікації за наявності загрози життю та здоров'ю внаслідок бойових дій⁹.

2025 р. розпочався з позитивних зрушень. 8 січня Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів». Він містить положення, які забезпечують наближення законодавства України до законодавства ЄС, а саме – імплементацію положень Директиви 2003/87/ЄС у частині, що стосується системи МЗВ, а також загальних засад Регламенту Комісії (ЄС) 600/2012 про верифікацію звітів про викиди парникових газів і звітів про тонно-кілометри та акредитацію верифікаторів та Регламенту Комісії (ЄС) 601/2012 про моніторинг і звітність щодо викидів парникових газів. Цей закон відновлює обов'язкову звітність стосовно викидів парникових газів, що сприятиме декарбонізації за європейськими стандартами. Система МЗВ почала працювати в Україні з 1 січня 2021 р., але у зв'язку із введенням воєнного стану на території нашої держави така звітність мала добровільний характер. Відновлення обов'язкової системи МЗВ дасть змогу отримати об'єктивну інформацію щодо викидів парникових газів в умовах збройної агресії РФ проти України. Варто нагадати, що за останніми підрахунками загальний обсяг викидів парникових газів, спричинених російсь-

сько-українською війною, становить 180 млн тонн. Про це було зазначено на 29-й Кліматичній конференції ООН у 2024 р.¹⁰ Зауважимо, що функціонування системи МЗВ є основою для запровадження системи торгівлі квотами на викиди парникових газів у нашій державі. Її повноцінний запуск заплановано на 2026 р. Крім того, продовжується робота над проектом розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії впровадження системи торгівлі квотами на викиди парникових газів в Україні на період до 2033 року», яке повинно імплементувати положення Директиви Європейського Парламенту та Ради 2003/87/ЄС про встановлення схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів у межах Союзу та внесення змін до Директиви Ради 96/61/ЄС.

Слід зазначити, що у 2024 р. вдалося прийняти три стратегічні євроінтеграційні документи у сфері протидії зміні клімату: Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики», розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2026 роках» та розпорядження КМУ «Про схвалення Національного плану з енергетики та клімату на період до 2030 року».

Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики» від 8 жовтня 2024 р. визначає правові та організаційні засади державної кліматичної політики, спрямованої на забезпечення низьковуглецевого та сталого розвитку України, її екологічної, продовольчої та енергетичної безпеки та виконання міжнародних зобов'язань України у сфері зміни клімату¹¹. Його було прийнято для наближення українського законодавства до права ЄС, зокрема Регламенту (ЄС) 2021/1119, що встановлює основу для досягнення кліматичної нейтральності, та Регламенту (ЄС) 2018/1999 про управління Енергетичним Союзом та пом'якшення наслідків зміни клімату в частині звітування. Цей нормативно-правовий акт закріплює ключову мету в сфері боротьби зі зміною клімату відповідно до цілей ЄС – досягнення кліматичної нейтральності до 2050 р.

Зокрема, Стратегія формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 р., схвалена 30 травня 2024 р., має сприяти реалізації цілісної та послідовної державної кліматичної політики для забезпечення ефективного переходу України до низьковуглецевого розвитку¹². Якщо задана стратегія повинна стати дороговказом впровадження кліматичної політики у нашій державі, то Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики» – фундаментом для розбудови та розвитку системи торгівлі квотами на викиди парникових газів¹³.

Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 р., прийнятий 25 червня 2024 р., було розроблено згідно з Регламентом Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 2018/1999 про управління Енергетичним Союзом і пом'якшення наслідків зміни клімату, про внесення змін до регламентів Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 663/2009 і (ЄС) 715/2009, директив Європейського Парламенту і Ради 94/22/ЄС, 98/70/ЄС, 2009/31/ЄС,

2009/73/ЄС, 2010/31/ЄС, 2012/27/ЄС і 2013/30/ЄС, директив Ради 2009/119/ЄС і (ЄС) 2015/652 і про скасування Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 525/2013. Він є документом стратегічного характеру, який має узгодити екологічну, енергетичну та економічну політику для досягнення Україною сталого розвитку. Загалом, план встановлює такі цілі, як: скорочення викидів парникових газів на 65 % порівняно з рівнем 1990 р.; досягнення 27 % частки відновлюваних джерел енергії у загальному кінцевому енергоспоживанні; поглиблення диверсифікації джерел і шляхів постачання енергоресурсів; первинне споживання енергії не більше 72,224 млн т н. е., а кінцеве споживання енергії 42,168 млн т н. е.¹⁴

На сьогодні українська влада працює над реалізацією рекомендацій Європейської Комісії, які містяться у Звіті в межах Пакета розширення ЄС 2024. Його було представлено 30 жовтня 2024 р. Європейська Комісія оцінила прогрес України у сфері захисту довкілля на три бали, а ступінь наближеності законодавства до права ЄС – на двійку. Звіт містить три рекомендації в контексті розділу 27 «Довкілля та зміна клімату». До них належать такі: необхідність забезпечення міжсекторальної інтеграції екологічних і кліматичних заходів і застосування горизонтального законодавства, включно з процесом відбудови; подання оновленого Національно визначеного внеску та прийняття Стратегії низьковуглецевого розвитку до 2050 р. згідно з Паризькою угодою 2015 р., а також ратифікація Кігалійської поправки до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар; відновлення функціонування системи МЗВ і прийняття плану впровадження системи торгівлі такими викидами¹⁵. У червні 2025 р. заплановано здійснення ЄС офіційного скринінгу українського законодавства у сфері захисту навколишнього середовища та боротьби зі зміною клімату. На зустрічі в межах ЄС Україна представить поточний стан і майбутні плани з адаптації її законодавства в довкіллевій сфері до права ЄС.

Зауважимо, що на 29-й Кліматичній конференції ООН українська делегація представила головні елементи оновленої Стратегії низьковуглецевого розвитку до 2050 р. Вона враховує виклики, пов'язані зі збройною агресією РФ проти нашої держави, і визначає нові підходи до відновлення економіки та інфраструктури України.

Ратифікація Україною Кігалійської поправки до Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар, прийнятої до нього в 2016 р., має сприяти скороченню споживання фторованих парникових газів, які здійснюють значний вплив на клімат. Відповідний законопроект був підготовлений ще у 2023 р.

Попри здобутки України щодо адаптації кліматичного законодавства до права ЄС, безумовно, наша держава стикається із труднощами. По-перше, законодавство ЄС у сфері захисту довкілля та протидії зміні клімату є динамічним. В ЄС постійно приймаються нові акти, які вносять зміни до чинних документів. Зокрема, для приєднання України до ЄС до дати її вступу повин-

но бути досягнуто повної відповідності законодавству ЄС. Відступи від екологічного аспису допускаються лише за виняткових обставин та обмежені за обсягом¹⁶. У зв'язку з цим варто брати до уваги, що наша держава приймає нормативно-правові акти і з тих питань, які ще не були належним чином врегульовані на національному рівні. По-друге, різні види правових актів ЄС у сфері охорони довкілля та боротьби з кліматичними змінами мають особливості впровадження в українське законодавство. У даному випадку під час адаптації мають бути враховані як особливості правової системи ЄС, так і правової системи України, оскільки вони суттєво відрізняються. Важливо, щоб наведені у директивах і регламентах визначення використовуваних у них термінів, а також їх конкретні вимоги, були належним чином відображені в законодавстві України¹⁶. По-третє, виникають проблеми щодо здійснення якісного українського перекладу правових актів ЄС з питань протидії кліматичним змінам і правильного розуміння їх змісту. Це відбувається у зв'язку з відсутністю осіб, які володіють на належному рівні англійською мовою та добре орієнтуються в екологічній проблематиці. Загалом термінологія у сфері охорони довкілля та боротьби з кліматичними змінами є специфічною та її переклад вимагає застосування особливих професійних знань. По-четверте, недостатньо досконалим є інституційний механізм адаптації законодавства України у сфері протидії зміні клімату до права ЄС. Ефективність адаптації українського законодавства до законодавства ЄС залежить від комплексної взаємодії всіх органів державної влади, які задіяні в цьому процесі, особливо Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України з урядом і парламентом. Відсутність синергії між ними ускладнює та затягує процес адаптації законодавства до права ЄС. На думку В. Риндюк та О. Кучинської, адаптація є окремим напрямом правотворчої діяльності, який потребує належного, як правового, так і інституційного, методичного, організаційного та кадрового забезпечення¹⁷. По-п'яте, прийняті нормативно-правові акти згідно із правом ЄС не реалізуються повною мірою на практиці. Адаптація – це не тільки приведення законодавства країни у відповідність до права ЄС, а й практичне впровадження вимог і стандартів ЄС на національному рівні. Як зазначає О. Мороз, прийняття нормативно-правових актів згідно з правом ЄС ще не означає, що вони будуть працювати на практиці. Процес адаптації законодавства України до права ЄС нерозривно пов'язаний як із правовою основою функціонування державної влади в Україні, так і з правовим підґрунтям прав і свобод людини та громадянина¹⁸.

Висновки. Отже, адаптація законодавства України до права ЄС, яка є складовою євроінтеграційного курсу нашої держави, полягає в приведенні нормативно-правових актів до вимог та стандартів ЄС. Протидія зміні клімату залишається одним із напрямів адаптації національного законодавства до законодавства ЄС з метою набуття Україною повноцінного членства в ЄС. Незважаючи на виклики, пов'язані з війною, українська держава виконує свої міжнародні кліматичні зобов'язання за Угодою про асоціацію з ЄС

2014 р. В умовах збройної агресії рф Україна змогла прийняти основні нормативно-правові акти, які імплементують положення директив і регламентів ЄС, присвячених питанням боротьби зі зміною клімату.

На нашу думку, доцільно надати рекомендації, які б сприяли більш ефективному здійсненню адаптації кліматичного законодавства України відповідно до права ЄС. Зокрема, слід приділити увагу оновленню Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС 2004 р., що базується на Угоді про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р., яка втратила чинність. Також це стосується Концепції адаптації законодавства України до законодавства ЄС 1999 р. Ці два нормативно-правові акти мають бути удосконалені відповідно до реалій сьогодення та враховувати особливості узгодження національного законодавства з правом ЄС у різних галузях, включаючи довкілля та боротьбу з кліматичними змінами. Безперечно, має бути розроблено методичні рекомендації щодо адаптації законодавства України до права ЄС у сфері захисту довкілля та протидії зміні клімату, які б полегшили цей процес.

На нашу думку, слід створити інформаційну базу даних з адаптації українського законодавства до законодавства ЄС за окремими напрямками. Це, своєю чергою, дало б змогу володіти повною інформацією про прийняті нові нормативно-правові акти у сфері протидії зміні клімату або про ті, до яких були внесені зміни згідно з вимогами ЄС.

Для успішної адаптації кліматичного законодавства України до права ЄС має бути забезпечено узгоджену взаємодію всіх органів державної влади. Крім того, до процесу узгодження українського законодавства з законодавством ЄС доцільно залучити висококваліфікованих фахівців, які добре володіють англійською мовою та досконало знають українське законодавство у сфері захисту довкілля та боротьби зі зміною клімату. Переклад правових актів ЄС у сфері протидії зміні клімату потребує участі в ньому не тільки перекладачів, а й науковців, досвідчених екологів, кліматологів та ін. На особливу увагу заслуговує створення окремого органу державної влади, підконтрольного Кабінету Міністрів України, який би сприяв виконанню євроінтеграційних актів у різних галузях.

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
3. Тарасов О. В. Адаптація, імплементація чи гармонізація права ЄС? *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф.* (м. Харків, 24 травня 2016 р.). Харків, 2016. С. 30.
4. Екологічне право України. Академічний курс: підручник / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. С. 839.

5. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: постанова Кабінету Міністрів України від 16.08.1999 р. №1496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-%D0%BF#Text> 6. Федунь М. В. Адаптація законодавства України до стандартів Європейського Союзу у сфері поводження з відходами. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2014. Випуск 36. Частина 2. С. 194. 7. Філатов В. В. Імплементація міжнародних норм як основний засіб удосконалення національного законодавства. *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 393. 8. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> 9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів: постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2023 р. № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2023-%D0%BF#Text> 10. 71 млрд доларів збитків та 180 млн тонн викидів: на COP29 Україна назвала масштаб шкоди природі за 1000 днів війни. 19.11.2024. URL: <https://mepr.gov.ua/71-mlrd-dolariv-zbytkiv-ta-180-mln-tonn-vykydiv-na-sor29-ukrayina-nazvala-masshtab-shkody-pryrodі-za-1000-dniv-vijny/> 11. Про основні засади державної кліматичної політики: Закон України від 8 жовтня 2024 р. № 3991-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text> 12. Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2026 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2024 р. № 483-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text> 13. Послідовними кроками продовжуємо розбудову кліматичної політики України, – Руслан Стрілець. 30.05.2024. URL: <https://mepr.gov.ua/poslidovny-mu-krokam-y-prodovzhuemo-rozbudovu-klimatichnoyi-polityky-ukrayiny-ruslan-strilets/> 14. Україна затвердила Національний план з енергетики та клімату. 27.06.2024. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/ukrayina-zatverdyla-natsionalnyj-plan-z-energetyky-ta-klimatu/> 15. Звіт у межах пакету розширення ЄС 2024: Енергетика, довкілля і зміна клімату (листопад 2024 р.). URL: <https://rac.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/racse-enlargement-report-energy-and-environment-ukr.pdf> 16. Концепція адаптації природоохоронного законодавства України до екологічного надбання Європейського Союзу. Київ, 2022. С. 16-17, 19. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32271.pdf> 17. Риндюк В. І., Кучинська О. Ю. Адаптація національного законодавства до права ЄС: досвід держав-членів та держав-кандидатів для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Випуск 82. Частина І. С. 124. 18. Мороз О. Б. Проблеми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. *Альманах міжнародного права*. 2020. Випуск 23. С. 22, 27.

References

1. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony vid 27.06.2014 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text/
2. Pro Zahalnodержavnyu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
3. Tarasov O. V. Adaptatsiia, implementatsiia chy harmonizatsiia prava YeS? *Yevropeiska inteɦratsiia v konteksti suchasnoi heopolityky: zb. nauk. st. za materialamy nauk. konf. (m. Kharkiv, 24 travnia 2016 r.)*. Kharkiv, 2016. S. 30.
4. Ekolohichne pravo Ukrainy. Akademichniy kurs: pidruchnyk / za zah. red.

Yu. S. Shemshuchenka. Kyiv: TOV «Vydavnytstvo «Iurydychna dumka», 2005. S. 839.

5. Pro Kontseptsiiu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.08.1999 r. № 1496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1496-99-%D0%BF#Text>

6. Fedun M. V. Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do standartiv Yevropeiskoho Soiuzu u sferi povodzhennia z vidkhodamy. Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia: Mizhnarodni vidnosyny. 2014. Vypusk 36. Chastyna 2. S. 194.

7. Filatov V. V. Implementatsiia mizhnarodnykh norm yak osnovnyi zasib udoskonalennia natsionalnogo zakonodavstva. *Pravo i suspilstvo*. 2013. №6. S. 393.

8. Pro Osnovni zasady (stratehiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2030 roku: Zakon Ukrainy vid 28.02.2019 r. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

9. Pro vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy z pytan monitorynhu, zvitnosti ta veryfikatsii vykydiv parnykovykh haziv: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.11.2023 r. № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2023-%D0%BF#Text>

10. 71 mlrd dolariv zbytkiv ta 180 mln tonn vykydiv: na SOR29 Ukraina nazvala masshtab shkody pryrodi za 1000 dnev viiny. 19.11.2024. URL: <https://mepr.gov.ua/71-mlrd-dolariv-zbytkiv-ta-180-mln-tonn-vykydiv-na-sor29-ukrayina-nazvala-masshtab-shkody-pryrodi-za-1000-dniv-viiny/>.

11. Pro osnovni zasady derzhavnoi klimatichnoi polityky: Zakon Ukrainy vid 8 zhovtnia 2024 r. № 3991-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text>

12. Pro skhvalennia Stratehii formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zminy klimatu na period do 2035 roku i zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2024–2026 rokakh: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.05.2024 r. № 483-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2024-%D1%80#Text>

13. Poslidovnymy krokamy prodovzhuemo rozbudovu klimatichnoi polityky Ukrainy, – Ruslan Strilets. 30.05.2024. URL: <https://mepr.gov.ua/poslidovnymy-krokamy-prodovzhuyemo-rozbudovu-klimatichnoyi-polityky-ukrayiny-ruslan-strilets/>

14. Ukraina zatverdyla Natsionalnyi plan z enerhetyky ta klimatu. 27.06.2024. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/ukrayina-zatverdyla-natsionalnyj-plan-z-energetyky-ta-klimatu/>

15. Zvit u mezhakh paketu rozshyrennia YeS 2024: Enerhetyka, dovkilia i zmina klimatu (lystopad 2024 r.). URL: <https://rac.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/racse-enlargement-report-energy-and-environment-ukr.pdf>

16. Kontseptsiiia adaptatsii pryrodookhoronnoho zakonodavstva Ukrainy do ekolohichnoho nadbannia Yevropeiskoho Soiuzu. Kyiv, 2022. S. 1617.

19. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32271.pdf>

17. Ryndiuk V. I., Kuchynska O. Yu. Adaptatsiia natsionalnogo zakonodavstva do prava YeS: dosvid derzhavchleniv ta derzhav-kandydativ dlia Ukrainy. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriia: Pravo*. 2024. Vypusk 82. Chastyna I. S. 124.

18. Moroz O. B. Problemy adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu. *Almanakh mizhnarodnoho prava*. 2020. Vypusk 23. S. 22, 27.

Pavko Yana. Adaptation of Ukrainian Legislation in the Field of Combating Climate Change to the Legislation of the European Union in the Current Conditions

Introduction. The adaptation of national legislation to EU law is an important part of Ukraine's European integration course. The Association Agreement between Ukraine and the EU, signed in 2014, contains commitments in the field of environmental protection and combating climate change. Annex XXX to this agreement defines the list of EU directives and regulations within eight thematic areas to be implemented in Ukrainian legislation. One of them, of course, is combating climate change and ozone

layer protection. The adaptation of Ukraine's climate legislation to EU law should facilitate the effective implementation of EU provisions at the national level on the path to full EU membership.

The aim of the article. The purpose of this article is to study the state of adaptation of Ukraine's climate legislation to EU legislation in the context of European integration and to identify the main problems faced by our country in this process.

Results. Despite the state of war, Ukraine is confidently moving along the European integration path, trying to fulfill all its international obligations. In 2023, the Ukrainian authorities began updating the system of monitoring, reporting and verification of greenhouse gases in accordance with EU legislation. On November 14, 2023, the Cabinet of Ministers of Ukraine adopted the Resolution «On Amendments to Certain Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Monitoring, Reporting and Verification of Greenhouse Gas Emissions». It expands the list of activities whose greenhouse gas emissions are subject to monitoring, reporting and verification.

On January 8, 2025, the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on the Restoration of Monitoring, Reporting and Verification of Greenhouse Gas Emissions». It contains provisions that ensure the approximation of Ukrainian legislation to EU legislation. This law restores mandatory reporting on greenhouse gas emissions, which should help to facilitate decarbonization in line with European standards.

It should be noted that in 2024, three strategic European integration documents in the field of combating climate change were adopted: the Law of Ukraine «On the Basic Principles of the State Climate Policy», the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Strategy for the Formation and Implementation of the State Policy in the Field of Climate Change for the Period up to 2035 and Approval of the Operational Action Plan for its Implementation in 2024–2026», and the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the National Energy and Climate Plan for the Period up to 2030».

Today, the Ukrainian authorities are working to implement the recommendations of the European Commission contained in the Report as part of the EU's 2024 Enlargement Package.

Conclusions. Combating climate change remains one of the areas of adaptation of national legislation to EU legislation with a view to Ukraine's full membership in the EU. In the face of Russia's armed aggression, Ukraine was able to adopt key legal acts that implement the provisions of EU directives and regulations on climate change.

In our opinion, it is advisable to provide recommendations that would facilitate more effective adaptation of Ukraine's climate legislation to EU law. In particular, attention should be paid to updating the 2004 National Program for the Adaptation of Ukrainian Legislation to EU Law, which is based on the 1994 Agreement on Partnership and Cooperation between Ukraine and the European Communities and their Member States, which has expired. This also applies to the 1999 Concept of Adaptation of Ukrainian Legislation to EU Legislation. Undoubtedly, methodological recommendations should be developed to adapt Ukrainian legislation to EU law in the field of environmental protection and combating climate change to facilitate this process. In our view, an information database on the adaptation of Ukrainian legislation to EU legislation in certain areas should be created.

For the successful adaptation of Ukraine's climate legislation to EU law, coordinated interaction between all public authorities must be ensured. In addition, it

is advisable to involve highly qualified specialists with a good command of English and a thorough knowledge of Ukrainian legislation in the field of environmental protection and combating climate change in the process of bringing Ukrainian legislation into line with EU law. Particular attention should be paid to the creation of a separate government body under the control of the Cabinet of Ministers of Ukraine that would facilitate the implementation of European integration acts in various fields.

Key words: *adaptation of national legislation to EU law, European standards, climate neutrality, combating climate change, system of monitoring, reporting and verification of greenhouse gas emissions, low-carbon development strategy, Ukrain-EU Association Agreement.*